

Onze Vogels

55e jaargang no. 11, november 1994

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

se

AGAPORNIS CANA

Beschrijving:

Hoewel de foto op de voorpagina van deze november editie weinig beschrijving nodig maakt, geven we toch nog een korte samenvatting van deze 13 cm "grote" dwergpapegaai. De mannetjes hebben een donkergroene bovenzijde, een geelgroene onderzijde en op de borst en de kop zijn ze bleekgrijs. De poppen zijn over het hele lichaam groen. De snavel is hoornkleurig. Jonge vogels hebben een geelachtige snavel, die zwart is aan de basis. Al bij de jonge mannetjes is de grijze kop- en borstkleur te zien. Er bestaan twee rassen.

Verspreidingsgebied:

Madagascar. Op Rodriguez, de Comoren en de Seychellen; op Mauritius en Zanzibar zijn cana's ingeburgerd, maar het is niet zeker of ze zich nog op deze eilanden bevinden.

Leefmilieu:

Hun leefgebied is het vlakke kustgebied met bosjes en hier en daar bomen. Ze komen voor tot een hoogte van 1000 meter. Men ziet ze meestal in groepjes van 5 tot 10 vogels, die op de grond naar voedsel zoeken. Alleen op de rijstvelden komen grotere groepen voor.

Geschiedenis:

In 1788 zijn ze voor het eerst wetenschappelijk beschreven, in 1860 zijn ze voor het eerst ingevoerd in Engeland, in 1872 zijn ze voor het eerst gekweekt. Tegen het einde van de vorige eeuw werden cana's in grote massa's geëxporteerd. Tegenwoordig bestaat er al een aantal jaren een uitvoerverbod.

Bijzondere eisen en kenmerken:

Cana's zijn schuwer dan de meeste andere Agaporniden. De poppen zijn bovendien zeer onverdraagzaam, zodat de dieren alleen paarsgewijs kunnen worden gehouden. Ze zijn gevoelig voor kou, men moet ze daarom houden bij een temperatuur van minstens 10 graden Celsius. Van de voedselsoorten die ze ter beschikking hebben, worden droge en gekiemde trosgierst het liefst genomen. De nestkast wordt ook buiten de broedtijd gebruikt, als slaapnest.

Kweek:

Cana's geven, ondanks hun geringe afmetingen, de voorkeur aan Valkparkietenesten, ze broeden echter ook in dwarse Grasparkietenestblokken. Als nestmateriaal komen stukken schors en bladeren in aanmerking. Het transport gebeurt in de stuit- en rugveren. In het nest wordt het materiaal sterk verkleind, zodat er alleen een onderlaag ontstaat. Soms brengt een pop helemaal geen nestmateriaal in het nest, daarom moet er in de bodem een holte zijn gemaakt. De 5 tot 7 eieren worden ongeveer 21 dagen bebroed. De jongen blijven 45 dagen in het nest en zijn na 4 of 5 maanden op

kleur. De eerste donsveren zijn dun en geelachtig wit, het tweede donskleed is grijs. Cana's hebben de neiging, in onze wintermaanden te broeden.

Mutaties:

Er zijn ons geen mutaties bekend.

Redactie

Wie meer wil weten of deze en andere soorten Agaporniden, adviseren wij het boekje Dwergpapegaaien Agaporniden van Kurt Kolar, uitgegeven bij Tirion - Baarn, te kopen of te lenen, en zeker ook te lezen. U kunt het kopen in de boekhandel, in de dieren-specialzaak of op het bondsbureau.

FRUITVliegjes

door Cees Hellemons

In de natuur gebruikt het fruitvliegje meestal gistend en rottend fruit als voedsel voor zichzelf en zijn larven. In een open voliëre is rottend fruit op de bodem dus voldoende om fruitvliegjes te krijgen. (Zorg wel voor een stukje gaas over het fruit).

Het is natuurlijk ook mogelijk om een wat meer professionele kweek op te zetten. Met name voor die vogels, die gedurende het gehele jaar behoefte hebben aan insecten, is de kweek van fruitvliegjes een uitkomst.

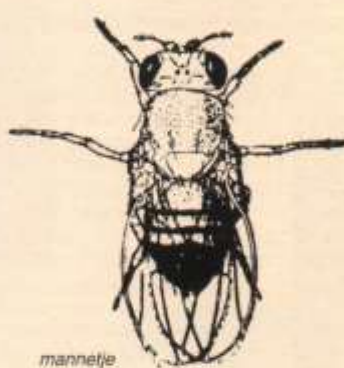
Hoe zetten we een kweek op?

De zogenaamde kleine slagroomflesjes zijn heel geschikt voor ons doel. Ze zijn met behulp van een stukje op maat gesneden schuimrubber goed af te sluiten en bovendien kunnen we ze redelijk gemakkelijk schoonmaken. In de flesjes komt een voedingsbodem van ongeveer 2 à 3 cm. Deze voedingsbodem kunnen we op de hieronder beschreven manier klaarmaken. Een dag voor we de kweek opzetten, gaan we de voedingsbodem maken. In een bekeerglas van 300 ml mengen we 50 gram maïsmeel, 25 gram rietsuiker (rietsuikerstroop is ook te gebruiken) en 3 gram biergistpoeder door elkaar. Hier doen we 75 ml water bij en we blijven roeren tot er een gladde brij ontstaat.

Hierna koken we 250 ml water en voegen hier 2,5 gram agar-agar aan toe. Als de agar-agar is opgelost, kunnen we ons maïsmeelmengsel erbij doen. De brij laten we enigszins koken.

Hierna lossen we 0,25 gram nipagine

op in 5 ml alcohol van 96 % en voegen dit toe. Deze nipagine gaat de

mannelje

vrouwje

ontwikkeling van schimmels en bacteriën tegen.

Met dit papje kunnen we 10 à 15 flesjes voorzien van een voedingsbodem. Als de bodem is afgekoeld en gestold, strooien we er enkele stukjes filtreer-

papier op. Tot slot doen we in elk flesje enkele druppels in water opgelost bakkers- of biergist om de gisting van de suiker te bewerkstelligen.

Nu onze kweekflesjes klaar zijn, kunnen we in elk flesje een aantal fruitvliegjes zetten. Een volwassen vrouwtje is heel gemakkelijk te herkennen aan het bredere achterlijf (zie tekening).

Het voeren van fruitvliegjes is in een open voliëre een probleem, omdat het

grootste deel van de vliegjes zal ontsnappen. Een veel gebruikte methode is de volgende. We maken het flesje donker met bijvoorbeeld een stukje stof. Boven op het flesje komt een houten dekseltje met hierin een kleine opening. De vogels hebben op deze manier snel in de gaten, waar hun eten vandaan komt.

De fruitvlieg (*Drosophila melanogaster*) heeft vele voordelen:

- * de ontwikkeling van ei tot vlieg duurt bij een constante temperatuur van 25 graden Celsius slechts 9 dagen. Het is dus mogelijk om in korte tijd heel veel vliegjes te kweken.
- * per ouderpaar krijgen de diertjes zeer veel nakomelingen.
- * onder gunstige omstandigheden kunnen ze heel lang met dezelfde voedingsbodem toe.

Al met al is de fruitvlieg een welkome aanvulling op het menu van de wat kleinere exotische vogels.

Foto: Jan Blasman

VOOR DE

BEGINNENDE

VOGELLIEFHEDER

door Dr. Thijs Vriends.

Aanschaf

Vóór er vogels worden aangeschaft, kan men het beste in de omgeving vogelliefhebbers en vogeltonstellingen (die veelal in het najaar worden gehouden) gaan bezoeken. Dat zijn goede gelegenheden om kennis op te doen wat betreft het assortiment, maar ook over het houden en verzorgen van de vogels komt men heel wat aan de weet, door eigen waarnemingen en door gesprekken met kwekers. Let vooral ook op wat het meest aantrekkelijke is: de zang, de kleur, de lichaamsvorm van de vogels, ofwel een combinatie hiervan. Ook een bezoek aan een vogelpark of dierentuin is aan te bevelen.

Een beginner moet natuurlijk nooit te veel hooi op zijn vork nemen. Het best kan worden gestart met vogelsoorten, die gemakkelijk zijn te verzorgen: zebra-vinken, Japanse meeuwtjes, gras-parkieten, rijstvogels, valkparkieten, enz. Word ook lid van een vogelclub in de woonplaats. Er zijn veel van dergelijke clubs en de leden helpen elkaar graag bij allerlei problemen.

Koop in het begin **nooit te veel** vogels! Bij een juiste verzorging komen later wel de gewenste aantallen vogels.

Breng ook alleen vogelsoorten van vergelijkbare grootte in eenzelfde verblijf onder; dat voorkomt vechtpartijen. Altijd blijft het mogelijk, dat een bepaalde vogel te agressief wordt, en een aparte huisvesting nodig is. Het is daarom raadzaam, elke dag te controleren.

Plaats voorts nooit (of zo goed als nooit) een nieuwe vogel in een bestaande collectie midden in het broedseizoen; zelfs niet als er op dat moment geen vogels aan het broeden zijn. Vanzelfsprekend zijn vogels gedurende deze tijd waakzamer en ook vechtlustiger dan buiten dat seizoen. De nieuweling komt onvermijdelijk in het territorium van een paartje van dezelfde soort of van andere soorten. De verstoring kan onplezierige gevolgen hebben. Soorten die vallen onder de zogenaamde vruchten- en insectenetende vogels kunnen beter niet gemengd worden met soorten die "harde" snavels hebben en voornamelijk zaadeters zijn. Soorten met haakvormige snavels worden ook liever gescheiden gehouden van kleine, exotische vogelsoorten.

Neem voor de koop ook alle tijd, om

de gewenste vogel goed te inspecteren. Koop niet als de vogel er ziek of gespannen uitziet en evenmin als er vuil aan de poten zit; hetzelfde geldt voor snavel en veren. Let er ook op, dat de oogjes helder en levendig zijn. De snavel moet glanzend en goed gevormd zijn. Vooral ook moet de snavel goed sluiten.

Er zijn speciale kooien om de vogel (of vogels) te vervoeren. Is de reis naar huis wat langer, dan moet de "reiziger" in de kooi wat zaad of gesopt brood hebben. Dat gesopte brood vervangt de drinkwaterfles.

De eerste weken gaat de gekochte vogel (of vogels) in quarantaine. Ze mogen niet direkt bij de andere vogels, maar worden geïsoleerd gehouden. Dat moet ook als er gezonde vogels op een vertrouwd adres zijn gekocht. In deze eerste weken zal blijken of de vogel mogelijk toch drager is van een besmettelijke ziekte. De kooi wordt op een goedverlichte en niet te koude plaats gezet gedurende ongeveer drie weken. Daarna wordt de nieuwe vogel in een kooi gezet, die in het vogelverblijf (bijvoorbeeld een volière) wordt geplaatst. De vogels kunnen dan kennismaken met de nieuweling, en de nieuweling kan in de nieuwe omgeving rondkijken en wennen. Op een zonnige morgen mag dan tenslotte de nieuwe aanwinst vrijgelaten worden in de volière. Nieuwe vogels moeten eerst leren waar het voedsel te vinden is. Strooi wat extra voer op de bodem, in de buurt van de voederbak.

Huisvesting

De meest voorkomende vogelverblijven zijn een kooi en een (binnen)vo-

lière. **De kooi kan nimmer te ruim zijn;** als vuistregel kunnen we het beste aanhouden:

* een vogel die ongeveer zo groot is als een zebra-vink of kleiner: lengte 50 cm, breedte 25 cm en hoogte 30 cm. Deze grootte is ook geschikt voor een koppeltje (=paartje) vogels. Een kooi van 50 x 35 x 40 cm is ideaal voor een vogel ter grootte van een kanarie. De tralies moeten ca. 12,5 x 12,5 mm van elkaar staan. De hoogte en breedte van kooien voor kleine vogels zoals astriden, zebra-vinkjes, napoleonnetjes etc. zijn van weinig of geen betekenis;

* kooien die levendige vogels, zoals de Japanse nachtegaal, zullen huisvesten, moeten minstens 60 x 35 x 40 cm zijn;

* kooien voor lijsterachtige vogels en dergelijke moeten minstens 80 x 40 x 50 cm zijn;

* kooien voor gras-parkieten en agapornissen (geldend voor enkeling en koppel); 60 x 30 x 40 cm. De tralies moeten horizontaal lopen, zodat de vogels die kunnen gebruiken om er langs te klauteren. Kooien voor kromsnavels moeten altijd horizontaal lopende tralies bezitten.

* kooien voor vorm- en postuurkanaries: 60 x 55 x 60 cm;

* kooien voor valkparkieten en soortgelijke vogels: voor een enkeling 50 x 45 x 45 cm; voor een paartje 100 x 60 x 60 cm;

* kooien voor grote papegaaien (conures, rosella's, etc.): 120 x 90 x 90 cm;

* kooien voor kleine duiven (diamantduif e.d.): 100 x 70 x 50 cm;

* kooien voor bed's en andere soortgelijke soorten: 100 x 55 x 55 cm.

use!

De

Hebben we een tuin, dan kunnen we een volièrre bouwen. Ook in de huiskamer kan men een kleine volièrre construeren; er zijns zelfs verschillende adequate modellen als bouw pakket bij uw dierspecialzaak verkrijgbaar.

Bij een tuinvolièrre zijn allereerst de grootte en de ligging van de tuin medebepalend, maar ook zal iedere vogelliefhebber zijn eigen ideeën en wensen koesteren. Er zijn vele boeken over volièrrebouw geschreven, die de dierspecialzaak u graag zal laten zien.

Bij de huisvesting van onze vogels letten we op:

* **Temperatuur:** een gezonde vogel kan temperaturen verdragen die ook voor u aangenaam zijn. Plotselinge veranderingen in temperatuur (bijvoorbeeld door tocht) kan een potentieel gevaar voor de **zieke** vogel zijn. Bij temperaturen hoger dan 32 graden C zullen de meeste vogels gaan hijgen en de vleugels van het lichaam gaan houden; deze temperatuur is dus te hoog.

De meeste vogels hebben de capaciteit om zich aan

* **vochtigheid** aan te passen. Veel vogels die oorspronkelijk uit subtropische klimaten afkomstig zijn, zullen zich dus goed lokaal toegevoegde vochtigheid laten welgevalen (bijv. in de badkamer met lopend water, of het regelmatig besproeien van de veren met water). Houd de vogel warm (kamertemperatuur of iets hoger) tot de veren weer geheel droog zijn.

Het is voorts heel gunstig gebleken voor de gesteldheid van de vogel, als deze frequent de gelegenheid krijgt van het

* **natuurlijk daglicht** en de buitenlucht (directe zon en frisse lucht) te genieten. Glas voorkomt, dat ultraviolet licht de vogel bereikt. Ultraviolet licht is bijvoorbeeld noodzakelijk voor de produktie van vitamine D3, immers zo onmisbaar voor het absorberen van calcium via de darmen. Zet bij goed weer de kooi dan ook eens buiten op een schaduwrijk plaatsje. Er natuurlijk wél bijblijven, zodat poeslief van de burens geen kwaad kan stichten! Als alternatief voor het zonlicht kan in de kamer ook fluorescent licht met een uitgebreid spectrum worden aangebracht. Uw dierspecialzaak zal u graag in deze adviseren.

Voeding

Er bestaat op het gebied van de vo-

gelvoeding een uitvoerige keuze bij uw dierspecialzaak. Er zijn gemengde zaden voor alle typen exotische kooi- en volièrevogels, voor kromsnavel, kanaries, duifjes, kwartels. Naast zaadetende vogels kennen we ook zachtznavelige, of beter gezegd: insecten- en vruchtenetende vogelsoorten. Ook hiervoor bestaat een rijke keuze uit commerciële artikelen. Daarnaast geeft u uw vogel groenvoer: sla, andijvie, worteltjes, vogelmuur (heel belangrijk en in uw tuintje vast wel aanwezig), lepeltjeskruid, plakjes appel en peer, bessen, sinaasappel (geschild en in vier partjes gebroken en dan vastgeprikt op een houten plankje, waardoor een stevige spijker) en verse wilgetakken (vooral voor kromsnavel). Ook sepia en mineraalblokjes mogen niet ontbreken. Omdat zaden nu eenmaal erg arm zijn aan vitaminen, kunnen we een vogelvitaminen/-mineralen preparaat gebruiken. Wij geven persoonlijk de voorkeur aan vitaminen in poedervorm, die we over het groenvoer of fruit strooien.

Zitstokken, was- en drinkbakjes

In de meeste kooien zijn de zitstokken al aanwezig. Het nadeel is, dat ze alle van eenzelfde dikte (doorsnede) zijn. Om de spieren van de poten soepel te houden is variatie aan te bevelen. Hiervoor mogen ook natuurlijke, niet giftige twijgen en takken (bijv. van wilg, appel of peer, die niet bespoten zijn geweest met insecticides of pesticiden) worden gebruikt. Voor de kromsnavel plaatsen we steeds een stevige zitstok hoog in de kooi; ondanks een vaak rijke keuze zullen ze aan zo'n hoge zitstok de voorkeur geven om erop te slapen. Minimaal twee zitstokken, één aan elke kant van de kooi, moeten aanwezig zijn in kooien met vinkachtige, die immers graag springen en vliegen. Voorkom, dat de kooi als het ware met allerlei zitstokken wordt volgestouwd, zodat de vogels niet in hun bewegingen worden belemmerd. Voorts mogen zitstokken nimmer boven elkaar worden bevestigd, omdat anders de bewuste vogel een eronder zittende met uitwerpselen zou kunnen bevullen. Ook bevestigen we geen zitstokken boven drink- en zaadschalen en -bakjes, om uiteraard dezelfde reden.

Water- en eetbakjes zijn niet zo aan te bevelen als open schalen. Ze zijn inderdaad wel meer "bevattelijk" voor vuil en stof, maar de vogels worden er

sneller door aangetrokken en willen dan ook best eens wat nieuws "keuren". Soms gebeurt het, dat vogels zich over-eten; dit is gewoonlijk een bewijs van verveling en moet uiteraard der zaak worden gecorrigeerd, door bijvoorbeeld de enkeling een partner te geven, of speelgoed, of een verse wilgetak aan te bieden. De genoemde utensiliën moeten overigens elke dag worden schoongemaakt met warm water en een goed afwasmiddel; vergeet niet goed na te spoelen! De kooi krijgt natuurlijk ook elke week een goede beurt. Op de kooibodem kunnen enkele "laagjes" papieren handdoeken van de keukenrol worden gelegd, waarop een laagje schelpzand; het papier moet liever geen gekleurde patroontjes bevatten, omdat de inkt vaak giftig is voor de vogels.

Tracht te vermijden:

* het gebruik van zitstok-hulsjes (gemaakt van schuurpapier) op alle zitstokken, ter voorkoming van ontstekingen aan de onderzijde van de voeten;

* luchtverontreinigende stoffen, zoals bijvoorbeeld sigarettenrook, giftige dampen van oververhitte, met Teflon bedekte gebruiksvoorwerpen (pannen!);

* insecticides, pesticiden, enz.;

* gemakkelijk door de vogels (vooral kromsnavel) uit elkaar te halen speelgoedjes (kettinkjes met kleine schakels, speelgoed met metalen pinnetjes en klipjes, etc.) en speelgoed met lood;

* giftige kamer- en tuinplanten;

* katten en honden, kleine kinderen zonder toezicht bij kooi of volièrre;

* te lage temperaturen, te donkere plaatsen, te zonnige plaatsen (de vogel moet zich kunnen terugtrekken in de schaduw, als hij dat wenst), tocht;

* tenslotte: tracht de vogel, die in een kooi is gehuisvest, op zijn minst 12/13 uur per dag rust te gunnen; plaats uw vogel nimmer dicht bij de TV en gebruik een schermplaatje als u in de kamer veel verlichting gebruikt.

Veel succes!!!

De
sel

Zwarte zebravinken

Tekst en foto's: Pieter van den Hooven

INLEIDING

Bij de zebravink komt tot op heden op een viertal manieren toename van het zwarte eumelanine voor. De oudst bekende verschijning is de overgemelaniseerde vorm. Op de omslag van "Handboek voor de zebravinkenliefhebber" van W.Beckman staat een fraai exemplaar van zo'n overgemelaniseerde zebravink afgebeeld. Overmelanisatie komt bij meer diersoorten voor en is niet erfelijk vast te leggen. Het is een zgn. modificatie, welke door een storing in de stofwisseling van de vogel, om wat voor reden dan ook, optreedt en slechts tijdelijk is. Na een volgende ruiperiode verdwijnt de overmelanisatie geheel of gedeeltelijk.

De overige drie vormen van toename van het zwarte eumelanine worden veroorzaakt door mutaties: permanente veranderingen van erfelijke factoren.

Als eerste kennen we de black-face zebravink. Bij deze kleurmutant verandert bij de man het witte veerveld tussen snavel- en oogstreep in zwart, zodat samen met deze strepen één zwart veerveld ontstaat. Tevens is de

borstband niet meer strak afgelijnd en vloeit uit over de buik tot bij de pootinplant. Ook in het onderstaartdek is toename van zwart eumelanine waar te nemen.

Bij de pop geeft deze mutatie minder spectaculaire veranderingen en worden betreffende veervelden grijs.

Daar deze mutatie overeenkomsten vertoont met de overgemelaniseerde vorm werden de eerste black-faces door enkelen in eerste instantie voor overgemelaniseerde vogels gehouden. Kweekresultaten maakten echter al snel duidelijk dat het hier een echte mutatie betrof welke autosomaal en dominant vererft.

Als tweede kennen we de zwartwang zebravink. Bij deze mutatie wordt het roodbruine phaeomelanine van de tekening vervangen door zwart eumelanine. Tevens is er sprake van min of meer een reductie van phaeomelanine in de gehele bevedering.

Jonge vogels en poppen bezitten (nog) geen phaeomelaninetekening. Hier zou dus de mutatie (nog) niet werkzaam kunnen zijn. Toch tonen ook deze vogels een zwarte wang, zodat de bovenstaande definiëring van de mutatie onvoldoende is. De zwartwangmutatie vererft autosomaal en recessief.

HET VERSCHIJNSEL DONKER-BUIK

Al enkele tientallen jaren is er een derde mutatie bekend, welke een toename van zwart eumelanine veroorzaakt. Hoewel deze mutatie qua kleur de meest spectaculaire is, is serieuze belangstelling voor deze mutatie lang

3

a c h -
terwege

gebleven. Dit is vrijwel zeker te wijten aan een bevederingsgebrek wat deze mutatie met zich mee brengt. Hierover straks wat meer.

De mutatie zorgt voor een toename van eumelanine in vrijwel de gehele bevedering. De witte veervelden van de normale grijze zebrafinckman, met uitzondering van de staarttekening, worden geheel zwart. De witte stippen van de flanktekening lopen grotendeels dicht met phaeomelanine, zodat de flank bij sommige exemplaren zelfs geheel roodbruin wordt. De wangvlek ontbreekt meestal geheel. Hierdoor ontstaat bij de man de volgende verschijningsvorm: een zebrafinck met een grijze wang, schedel, nek, rug en vleugeldek. Dit grijs is een nuance donkerder dan bij de normale grijze zebrafinck. De oogstreep en de snavelstreep vormen samen met het veerveld ertussen één zwart veerveld. De borsttekening is normaal zwart gestreept op een weliswaar iets donkerder grijze ondergrond. Vanaf deze borsttekening is de gehele onderzijde tot en met het onderstaartdek egaal zwart. Deze buikzijde varieert van streperig zwart met grijs tot egaal diep zwart. Een egaal zwarte buik verdient natuurlijk de voorkeur.

Hoewel enkele exemplaren nog een restant wangvlek tonen langs de oogstreep, is dit door selectieve kweek gemakkelijk te elimineren. Meestal is de flank nog minimaal wit getekend en is deze tekening niet mooi gestipt, maar meer een schubtekening. Een

zo minimaal mogelijk getekende flank lijkt me ideaal, en zelfs een egale roodbruine flank blijkt mogelijk te zijn. Opvallend is, dat de vogels met een totaal grijze wang een meer geschubde flank tonen en de vogels met nog een restant wangvlek een meer gestipte flank.

De staarttekening is zwart-wit geblokt, met dien verstande, dat de witte blokken duidelijk smaller zijn dan bij de normale grijze. Bij de

4

pop

is er ook een toename van zwart eumelanine, alleen is hier de concentratie in de meeste veervelden lager. De pop ziet er hierdoor als volgt uit: zowel de rugzijde als de buikzijde zijn egaal grijs. De buik is wat minder helder grijs dan de borst, waardoor er toch een minimale borstafscheiding aanwezig is. Het veerveld tussen oog- en snavelstreep is minder diep van kleur dan bij de man en is vaak donkergrijs. Soms is dit nauwelijks donkerder dan de li-

chaamskleur. Een zo donker mogelijk veerveld is contrastrijker en lijkt me dus ideaal. Het kan diep zwart zijn, maar meestal gaat dit gepaard met iets borsttekening en wat zwarte streping op de buik, zodat dit wellicht in de categorie mankenmerken valt.

Ook is het onderstaartdek egaal zwart. De stuit en het bovenstaartdek kunnen bijna egaal zwart zijn. De witte blokken van de staarttekening zijn bij de poppen duidelijk nog kleiner dan bij de mannen. Een enkel exemplaar toont zelfs een egaal zwart bovenstaartdek.

De bijgeplaatste foto's geven, dacht ik, een duidelijk beeld van deze zebrafincken.

GESCHIEDENIS

In 1971 is deze mutatie opgetreden bij de heer Piet Kars uit Stiens. Deze kweekte destijds grijze zebrafincken en al eerder waren uit zijn stam zeer donkere vogeltjes geboren, welke vrij snel na het uitvliegen dood gingen. In 1971 lukte het hem met behulp van Japanse meeuwen (die hun jongen wat langer doorvoeren) enkele van deze jonge exemplaren groot te krijgen. Hij heeft jarenlang deze vogels gekweekt, maar door het slechte vliegen van de vogels was de bevruchting maar minimaal en dus ook de nakweek. Daarom kon deze kleurslag maar mondjesmaat tentoongesteld worden. In

1973

5

usel

De

6

heb ik deze vogels voor het eerst gezien op de COM-Wereldtentoonstelling in Rotterdam.

Daar er gelijktijdig met het optreden van de mutatie bij de heer Kars ook overmelanisatie in zijn stam gordelgrasvinken optrad, werd ook zijn "zwarte zebravink" met de nodige argwaan bekeken. Pas aan het eind van de tachtiger jaren kwamen enkele andere kwekers in het bezit van deze mutatie en is deze kleurmutant geleidelijk aan wat meer verbreid geraakt.

NAAMGEVING

In eerste instantie werden de vogels zwart genoemd. Daar alleen de onderzijde, en dan nog alleen bij de mannen, zwart is, dekt deze naam de lading niet geheel.

Goede benamingen van mutaties beantwoorden aan de volgende eisen, gerangschikt naar belangrijkheid:

1. De naam geeft het opvallendste facet van de verschijningsvorm van de mutatie weer en geeft duidelijk de werking van de mutatie aan.
2. De benaming moet in combinatie met andere mutaties goed te gebruiken zijn en mag daarbij geen verwarring veroorzaken.
3. Hoewel niet altijd mogelijk, is het ideaal, als bij geslachtsdimorfisme zowel man als pop aan de mutatiebenaming beantwoorden.

De benaming zwart voldoet weliswaar gedeeltelijk aan de eerste eis, maar

aan de tweede en de derde eis wordt niet voldaan. Daarom is naarstig gezocht naar een betere benaming.

De naam zwartbuik is beter, daar deze voldoet aan eis 1. Echter met de tweede eis ontstaan er problemen en aan de derde eis wordt niet voldaan.

Een paar jaar geleden werd op de NZC-show de benaming zwartstuit gelanceerd door de daar aanwezige keurmeesters. Volgens mij ook geen goede benaming, omdat deze

7

niet voldoet aan de eerste twee eisen

en slechts enigszins aan de derde (minst belangrijke) eis. Bij

onze zuiderburen in België wordt door enkelen de naam eumo gebruikt. Uit informele bron heb ik vernomen, dat ook bij de NZC stemmen opgaan om deze naam hier in te voeren. Persoonlijk ben ik hier niet zo gecharmeerd van, omdat ik namen als ino, phaeo, eumo, etc. asso-

cieer met roodogen.

De laatste jaren gebruik ik de naam donkerbuik. Hoewel niet zo sprekend, voldoet deze naam volledig aan alle drie gestelde eisen. De laatste jaren is de naam donkerbuik door meerdere kwekers en keurmeesters geaccepteerd en in het verdere verhaal zal ik dan ook deze naam gebruiken.

NADELEN VAN DE DONKERBUIK-FAKTOR

Zoals eerder vermeld, veroorzaakt de donkerbuik-mutatie naast de verandering in pigmentatie ook een verandering in de veerstructuur. Ik veronderstel, dat bekend is, dat een veer bestaat uit een schacht, baarden en haakjes. Bij de donkerbuik ontbreken in veel gevallen de haakjes of zijn in ieder geval min of meer misvormd, waardoor het verband in de veer verloren gaat en de veer zijn draagkracht verliest. Daar dit gebrek hoofdzakelijk optreedt in de slag- en vleugelpennen, gaat dit ten koste van het vliegvermogen van de vogel. Dit slechte vliegvermogen, maar ook de argwaan voor wat betreft overmelanisatie, heeft ertoe geleid, dat een aantal vooraanstaande liefhebbers de donkerbuik geen aanwinst voor het zebravinkenbestand vonden en de mutant, als er al over gesproken werd, negatief in de

publiciteit brachten. Zelfs na vier jaren achtereenvolgens tentoongesteld te zijn op de

8

use!

De /

usel

bondsshow (1973-1976), wat als eis voor een eventuele erkenning wordt gesteld, werd de donkerbuik doodgezwegen.

Na een aantal jaren kweken met de donkerbuiken kan ik u verzekeren, dat door 10 selektieve kweek niet alleen de kleur en het formaat te verbeteren zijn, maar ook de vitaliteit en de konditie van de bevedering.

Hoewel alle donkerbuiken in het bezit zijn van misvormde haakjes, is het nadeel van dit gebrek door selektieve kweek tot acceptabele vormen te reduceren. Het beeld van een zelig vogeltje, dat op de grond rondscharrelt en hoogstens een beetje fladdert, is inmiddels achterhaald. Er zijn voldoende exemplaren, die in ruime kooien zonder problemen rechtstreeks naar de bovenste stokken vliegen. Dat zij daarbij iets meer spierarbeid moeten verrichten dan een normaal bevederde zebrevink, komt het model ten goede. De goed vliegende donkerbuiken bij mij bezitten alle zwaardere borstspieren, waardoor de borst wat voller toont.

Opvallend is, dat de kwaliteit van de veren bij de poppen beter is dan bij de mannen. Enkele poppen vliegen nagenoeg normaal, terwijl dit de mannen altijd meer moeite kost. Jonge vogels hebben meestal vrij slechte slag- en vleugelpennen en vliegen daardoor zeer moeizaam. Na de rui komen er betere veren terug en gaan de vogels beter vliegen. Ondanks de

moeite met het vliegen hebben mijn mannen geen enkele moeite met het bevruchten van de eieren; integendeel, onbevuchte eieren zijn juist bij mijn donkerbuiken een grote uitzondering.

Door de ontbrekende of kleinere en misvormde haakjes is de totale bevedering dunner. Hierdoor toont een onderbuik een wat slanker model. Wanneer de vogel in de hand wordt genomen, blijkt een wat slank ogende

zo veel mogelijk geselecteerd dient te worden op zo helder mogelijk grijze vogels wat rugdek betreft. Deze hebben de beste bevedering, vliegen derhalve het beste en zijn het meest egaal van kleur. Blijkbaar wordt door het ontbreken van haakjes de rugdek-kleur ook donkerder en vindt er door selektief kweken naar zo donker mogelijke vogels ook een negatieve selektie plaats voor wat betreft de kwaliteit van de bevedering. Dit geldt alleen voor de grijze rugdek-kleur, niet voor de buikkleur, welke intens zwart kan zijn.

VERERVING VAN DE DONKERBUIKFAKTOR EN SPLITKENMERKEN

Hoewel er de eerste jaren nog wel eens vreemde verhalen over de vererving de ronde deden, is bij mij onomstotelijk vast komen te staan, dat de donkerbuikmutatie recessief en autosomaal vererft. Beide geslachten kunnen dus de mutatie verborgen bij zich dragen (split zijn voor donkerbuik). Aan deze splitvogels is niets bijzonders te zien, zodat een goede kweekadministratie noodzakelijk is. Er lijkt een splitkenmerk aanwezig te zijn, maar dit is niet bewezen en komt alleen bij niet op kleur zijnde jonge vogels

voor. Bij normaal grijze vogels is het veerveld tussen oog- en snavelstreep wit of min of meer creme van kleur. Bij niet op kleur vogel toch een robuuste vogel te zijn. Helaas heb je daar tijdens een keuring niets aan, omdat een keurmeester op de zichtbare eigenschappen afgaat.

De dunnere bevedering is dus een nadeel op een tentoonstelling. Door de mindere haakjes wordt de bevedering wat harig en zit dus ook niet zo glad. Vooral in het vleugeldek doet deze wat rommelig aan, waardoor de kleur moeilijk egaal te krijgen is. Mijn ervaring is, dat er

voor. Bij normaal grijze vogels is het veerveld tussen oog- en snavelstreep wit of min of meer creme van kleur. Bij niet op kleur

De /

12

langrijk vind om in eerste instantie te zorgen voor een zo goed mogelijke kwaliteit van de mutant in de wildvorm, kunt u uit het voorgaande opmaken, dat ook ik al aan het experimenteren geslagen ben. Inmiddels zijn er combinaties met de bruinfactor, de maskerfactor, de isabel, de geelsnavel en de

isabel, de geelsnavel en de zwartwang.

Ik weet, dat er pogingen zijn ondernomen, de donkerbuik te combineren met black-face. Dit is echter geen juiste combinatie, daar de black-face niets aan de don-

culair. Als het lukt, de onderzijde bij de donkerbuik masker grijs goed zwart te krijgen, moet dit een opvallende verschijning worden! Wellicht kan ik u die volgend jaar laten zien. De combinatie met isabel was een toevalstreffer. Deze was voor de kenner best herkenbaar, maar evenals de isabel zwartwang en de isabel black-face door de eumelanine reducerende werking van de isabelfactor in mijn ogen geen aanwinst. De geelsnavelfactor is bij mij met het inkweken van de zwartwangfactor toevallig meegekomen. Uiteraard prima herkenbaar, en zo'n licht oranje snavel op een zwarte vogel heeft z'n charme.

De combinatie met zwartwang probeer ik bewust te kweken, daar hier een zebravink ontstaat die nog meer zwart toont. De combinatie toont een gitzwarte flank.

De donkerbuik toont aan de flankveren al zwart pigment aan de basis van de veren. Aan deze basis heeft de zwartwang de meeste moeite het roodbruine phaeomelanine om te zetten in zwart eumelanine. Beide mutanten samen krijgen de flanken blijkbaar moeiteloos gitzwart.

Wat betreft de wangvlek was de hoop, dat ook deze zwart zou worden. De vraag was: wat doet de donkerbuikfactor met de wangvlek? Verdwijnt deze

door het wegvallen van het mankermerk ter plaatse, of door het

zijnde vogels is dit veerveld vaak iets donkerder, maar dan altijd in de creme-tinten. Bij alle gegarandeerde splitten (nakomelingen uit een donkerbuik) is dit veerveld bij pas uitgevlogen jongen grijs (zoals bij een black-face pop). Deze grijze kleur verdwijnt bij het op kleur komen van de vogels en wordt dan normaal wit of creme.

Dit jaar (1994) heb ik met twee paren split x split gekweekt. Dit waren experimentele koppels, split voor meerdere factoren, waaronder de maskerfactor bij beide mannen. Door middel van overleggen van enkele legsels werden in totaal 44 jongen gekweekt. Als we de overige factoren buiten beschouwing laten, werden er 10 donkerbuiken geboren en 34 niet-donkerbuiken. Van deze 34 waren er 8 die als jonge vogels een grijs veerveld vertoonden tussen snavel- en oogstreep. Nakweek moet uitwijzen, of dit inderdaad split-donkerbuiken betreft. Er werden uiteraard een aantal masker grijze poppen geboren, waarbij een eventueel minimaal gekleurd veerveld tussen snavel- en oogstreep niet opvalt. Ik neem dus aan, dat het aantal "splitten" iets hoger ligt. Proefparingen moeten uitwijzen of dit inderdaad splitten zijn.

KOMBINATIEMOGELIJKHEDEN

Inmiddels zijn ook enkele pogingen ondernomen om combinatiekleuren te kweken. Hoewel ook ik het uiterst be-

kerbuik kan toevoegen. De donkerbuik bezit immers al alle

black-face kenmerken! Daarom is aan een donkerbuik niet te zien, of de black-face faktor aanwezig is. Alleen aan de nakweek is dit te zien.

Van de combinatie met bruin en masker heb ik alleen nog maar poppen gezien. Deze zijn prima herkenbaar, maar nog niet echt specta-

isabel

De

15

onvermogen tot het vormen van phaeomelanine ter plaatse? In het eerste geval zou er ook in de combinatie met de zwartwangfactor geen zwarte wang mogelijk zijn, maar in het tweede geval zou er wel een zwarte wang mogelijk zijn in de combinatievorm. In het nest is de combinatie direct herkenbaar aan de zwarte wangen. Bij het op kleur komen verdwijnt echter de zwarte wangkleur en wordt de wang net zo grijs als bij de normale donkerbuik. Helaas dus geen zwarte wang op deze combinatiekleur, maar alleen een prima zwarte flank, welke eigenlijk één geheel vormt met de rest van de zwarte buik.

Ik weet, dat een enkeling bezig is met de combinatie met de oranjeborstfactor. Vrijwel zeker zullen alle zwarte veervelden diep oranje van kleur worden, maar aangezien een dergelijk kleur- en tekeningpatroon ook bij de oranjeborst black-face optreedt, vraag ik me af, of dit een goed herkenbare aanwinst oplevert.

KONKLUSIE

Als we de fysieke nadelen van de donkerbuik-mutatie op de koop toe nemen, is het een aanwinst voor het kleurenbestand van de zebravink. Het is een opvallende verschijning, welke met geen enkele andere kleurslag is te verwarren. Het totaal ontbreken van de wangvlek en de totaal zwarte onderzijde komen bij geen enkele an-

dere mutatie of mutatie-kombinatie voor.

Door selectieve kweek is de kwaliteit van de bevedering te verbeteren en als we zover zijn, dat we de splitvogels niet meer nodig hebben voor de kweek, moet dit in een

stroomversnelling komen.

Dan zal ook de grootste scepticus moeten toegeven, dat de donkerbuik een echte aanwinst is in het kleurenscale van de zebravink.

Bij de foto's:

1. Pop bleekkrug grijs, overgemelaniseerd.
2. Man grijs, overgemelaniseerd (lijkt in deze vorm erg veel op black-face grijs).
3. Dezelfde vogels (1 + 2), ongeveer een half jaar later!
4. Black-face grijs, man en pop. Bij de pop is goed te zien, dat ook hier de grijze borstkleur uitloopt richting de buik.
5. Zwartwang bleekkrug grijs, man.
6. Donkerbuik grijs, man en pop, qua kleur vrij goed.
7. Donkerbuik grijs, pop, zwarte snavelvlek vrij goed, haast ideaal staartdek.
8. Donkerbuik grijs, man. Type met nog vrij veel wangvlek, wat ook hier gepaard gaat met een redelijk normaal getekende flank.
9. Donkerbuik bruin, pop, vrij slechte bevedering.
10. Donkerbuik masker grijs, poppen, type roodoog en type zwartoog. Gezien de verschijning van de roodoog lijkt me de man een zeer opvallende verschijning te worden: witte bovenzijde met zwarte onderzijde!
11. Donkerbuik grijs geelsnavel, man en pop.
12. Vleugelpennen van een slecht bevederde donkerbuik (doorzicht).
13. Microscoop-opname van een gedeelte van een veer. Het gedeeltelijk ontbreken van haakjes is goed te zien.
14. Een jonge donkerbuik en een split. Aan de doorkomende buikstoppels is al na enkele dagen te zien of het een donkerbuik betreft.
15. Een jonge donkerbuik en een gegarandeerde split. Let op het grijze veerveld tussen de oog- en de snavelstreep. Na de eerste rui wordt de bevedering van een donkerbuik beter.

Ingaande het tentoonstellingsseizoen 1994 zullen de inzenders op het keurrapport, naast de oude benaming ook de nieuwe naamgeving, al dan niet tussen haakjes geplaatst, hebben aangetroffen. Niet geschrokken, toch wel even wennen natuurlijk. Niet alleen voor de inzenders, maar ook voor de keurmeesters is dit een hele verandering.

Maar na een duidelijke uiteenzetting door de secretaris van onze Technische Commissie in ons maandblad "Onze Vogels" hebben wij al een goede voorbereiding gehad.

De invoering van de nieuwe benaming is beslist een stap vooruit en als te zijner tijd het nieuwe vraagprogramma komt (dat duurt overigens nog wel even), dan zal daarin ook die nieuwe naamgeving te vinden zijn. Daarmee zitten wij bij de N.B.v.V. op één lijn met het internationale C.O.M.-vraagprogramma, dus op het juiste spoor.

Het huidige tentoonstellingsseizoen alsmede dat van 1995 dient als overgangperiode, daarna zijn wij met z'n allen beslist gewend aan de nieuwe naamgeving. Belangrijk is ook te weten, dat uitsluitend de naamgeving een wijziging ondergaat; de eisen, die aan de kleurslagen gesteld worden, veranderen niet.

Dan nu de kleurslag

Zwartpastel met geel intensief.

Voorheen: goudgroenpastel.

De klassieker in deze kleurslag, dus de vogel **zonder** pastel, heeft een donker uiterlijk, moet helder en vooral niet te licht overkomen. Dit zo donker mogelijke totaalbeeld wordt veroorzaakt door een maximaal bezit aan zwart eumelanine, de blauwstructuur en uiteraard een volledig werkende intensiefactor.

In tegenstelling tot de klassieke vogel zal het intensieve exemplaar **met pastel een minder donkere tint tonen**. Het voor bestreping verantwoordelijke eumelanine heeft een kwalitatieve reductie ondergaan; gevolg is, dat er een vervaging van de zwarte tint ontstaat, waardoor de kleur van de aanwezige bestreping grijsachtig-zwart overkomt.

Door werking van de pastelfactor, ook tweede reductiefactor genoemd, is het oorspronkelijk aanwezige zwart eumelanine **over het geheel verminderd**. Gevolg is, dat **niet alléén** de bestreping minder diep zwart van kleur wordt, maar ook de vleugel- en staartpenen alsmede snavel, pootjes en nagels in overeenstemming met de kleur van de bestreping, grijsachtig-zwart van tint dienen te zijn. Dat

geheel moet **éénkleurig** zijn. Deze pastel dient maximaal blauwstructuur, volledig intensief te zijn en tevens een zuivere gele tint te bezitten. De werking van de pastelfactor heeft tot gevolg, dat er een sterk afgezwakt bestreppingspatroon ontstaat. Er is dan ook een duidelijk zichtbaar verschil tussen de klassieker en de vogel die

de pastelfactor toont. Laatstgenoemde zal vrijwel altijd een aanzienlijk beter onderbroken bestreppingspatroon laten zien, dit in tegenstelling tot bij de klassieke vogel, waar de bestreping vrijwel altijd een gesloten geheel vormt. De pastelfactor tast het bruine phaeomelanine niet aan, inhoudende dat de zwartpastel met geel nog wel

Zwart geel intensief.

Zwart geel pastel intensief

vaak een te bruine tint in het rugdek laat zien. Soms zien wij zelfs de bruine kleur op de schouderdekveren of in de vleugel- en staartpennen. De standaard zegt, dat deze kleurslag **geen bruin** mag tonen. Flankbestreping mag niet te zwak zijn; soms ontbreekt die zelfs helemaal en dat is uiteraard een ernstige fout. Indien door werking van de pastelfactor de pigmentreductie te sterk is, dan is dat duidelijk te zien in de grote pennen, maar ook kunnen wij dan te lichte hoorndelen en zelfs pigmentloze witte nagels waarnemen. Het mag dan duidelijk zijn, dat door de pigmentverdunnende werking van de pastelfactor **geen zwarte** hoorndelen meer mogelijk zijn zoals wij die bij de klassieker kennen. **Toch mag de kleur van snavel, pootjes en nagels beslist niet te licht van tint zijn.**

Zoals gezegd, dient deze zwartpastel volledig intensief te zijn. Bovendien moet de goudtint diep, zuiver en over het geheel egaal van kleur zijn. Ook moeten borst en onderlichaam, alsmede de flanken, van gelijke kleur zijn; te licht van tint is foutief.

Als wij deze eisen goed bekijken, dan zal duidelijk zijn, dat de **popjes hieraan nooit kunnen voldoen**. Deze

zijn altijd wel min of meer overwaasd met een licht schimmellaagje en bovendien te mat en te bruin over het geheel. Daarmee voldoen deze dus niet aan de eis, dat er helderheid en geen bruin te zien mag zijn.

In deze kleurslag zijn de mannen de wedstrijdvogels en als wij de doelstelling hebben, deze op de tentoonstellingen te brengen, dan moeten wij daarmee bij samenstelling van kweekparen, zoals overigens met de meeste kleurslagen het geval is, terdege rekening houden.

De pastelfactor vererft geslachtsgebonden, dat wil zeggen, dat de pop pastel **toont** als deze die faktor bezit. **De man kan split zijn voor pastel, toont dat in dit geval dus niet.**

Split man tegen pastel pop, slechts één van beide volledig intensief, de partner matig intensief, die samenstelling kan in de praktijk goede wedstrijdvogels opleveren.

Laten wij twee vol pastel partners paren, dan **bezitten beide partners** dus de omschreven pigmentreductie en dat kan bij de nateelt wel eens te vergaande reductie opleveren.

De split pastel man met als partner een klassieke pop geeft in de nateelt wel pastellen, maar dit zijn dan alleen

popjes. Met die paring hebben wij in eerste instantie dus geen wedstrijdvogels, behorende tot de kleurslag zwartpastel met geel intensief.

A. van Eck.
Foto's: J. v. d. Maelen.

use!

De /

De kleine onbekende

Mijn hobby is, al bijna 20 jaar, het houden, verzorgen en kweken van tropische vogels, met een voorkeur voor Australische prachtvinken.

Ik ben ongeveer 17 jaar lid van de op een na grootste, wel de beste en in ieder geval de gezelligste vogelvereniging van Noord-Holland, namelijk van de Streker Vogelvrienden te Lutjebroek.

Een bijzonder aspect van mijn hobby is voor mij het kweken van vogels, die in onze vereniging nog niet eerder zijn gekweekt, m.a.w. die nog niet eerder met een eigen ring op onze vogelshow werden tentoongesteld.

Op zoek naar iets "bijzonders" zag en kocht ik bij de Vogelboetiek te Westerland onder de naam "Mangrove brilvogels" een stelletje prachtige vogels. Bij diezelfde vogelhandel kocht ik ook eens een stelletje "Diadeem timalies", waarmee ik met succes kweekte en waarvoor ik ook "als eerste" van de vereniging een oorkonde ontving.

Omdat de brilvogels in september/ok-

tober werden aangeschaft, heb ik ze in een kistkooi op een lege slaapkamer heel voorzichtig laten acclimatiseren. Met een goed universeelvoer, enkele geknipte meelwormen en de nodige buffalootjes, zo nu en dan aangevuld met een stukje zacht fruit, lukte dat.

Heel vroeg in het voorjaar, eind februari begin maart, zette ik de vogels in een buitenvluchtje van 1.50 bij 2.00 meter, waarin flink wat groenblijvende struiken staan. Het vluchtje is op het zuiden gelegen en beschikt over een klein nachtverblijf in de garage. Alleen in dat nachtverblijf werd gevoerd.

De brilvogels hadden gezelschap van de eerder genoemde timalies, een stel Japanse nachtegalen en een Chinese spottijster, wat een vrij grote vogel is. De lengte van de beide brilvogels bedroeg ongeveer 12 tot 14 centimeter.

Het onderscheid tussen mannetje en popje was heel duidelijk. De man was bruin-groen op de rug en grijs-wit-geel op de borst, met een heel dun brilletje om de ogen. Het popje was ook bruin en veel minder groen op de rug en veel meer grijs op de borst. Zeer opvallend was de gele kleur om de ogen, uitlopend naar de achterkant van het kopje. De snavel was lang, spits en smal. Echte vruchten- en insectenetters.

Eind maart was er oorlog. De brilvogeltjes achtervolgden zeer fel zowel de nachtegalen als de timalies, maar

ook de spottijster. Het was absoluut noodzakelijk, de andere vogels elders onder te brengen.

Meteen gingen de brilvogels (en de timalies, die in een andere vlucht waren ondergebracht) nestelen. Binnen enkele dagen was er het eerste eitje, gevolgd door een tweede. De eitjes waren ongeveer zo groot als van een gould, wel smaller en spitsier van vorm en blauwgroen van kleur met bruine vlekken.

Begin april kwamen de eitjes uit. De jongen werden goed gevoerd en na tien dagen ringde ik de vogeltjes met ringen van 2,5 mm. Prompt werden de jongen uit het nest gegooid. Mijn teleurstelling was groot, maar vrij snel was weer een nieuw legsel klaar en werden weer twee jongen geboren.

Opnieuw ringde ik de vogels. Ik bleef in de buurt en zag de vogels het nest legen. Ik maakte de ringetjes zwart, maar het nest werd weer geleegd. Toen besloot ik het welbekende ventielslangetje te gebruiken. Het succes was groot: ik kreeg twee jonge vogels op stok.

Een bevriende vogelkweker, K.Bijlsma, van Vogelkwekerij "El Dorado" te Blokker, zag mijn vogels, maar zag ook dat het iets bijzonders was en vroeg aan de heer Cees Scholtz, de "hof-fotograaf" van onze Bond en van

Foto 1. Japanse nachtegaal.
Foto 2 en 3. De bewuste brilvogels
(gefotografeerd bij W.Kolvenbag).
Foto 4. Diadeem timalie
(gefotografeerd bij W.Kolvenbag).

Onze Vogels, eens te komen kijken. De heer Scholtz kwam, keek en zei: "Als dat brilvogels zijn, dan heb ik ze nog nooit gezien. Maar ik zoek het uit!" Hij beschikt over een zeer uitgebreide bibliotheek met vogelboeken, maar geen boek gaf duidelijkheid. Zelfs de Speciaalclub Insecten- en vruchtenetende vogels moest het antwoord op de vraag "Wat is dit voor vogel?" schuldig blijven. Dat was de heer Scholtz z'n eer te na. Hij maakte een afspraak met het Rijksinstituut voor Zoölogie te Leiden. Dit is de grootste instelling op dit gebied in Europa. Toen wij, de heren Scholtz, Bijsma en ik, met de beide gekweekte vogeltjes daar binnen kwamen, riepen de heren zoölogen: "Ha, da's eenvoudig, dat is een Zosteropssoort". Dus toch een brilvogel!

Maar geen enkel boek, in welke taal dan ook, kende een beschrijving van deze vogels. Ten einde raad doken wij in het archief. Van een archief in een dergelijk instituut kan men zich geen voorstelling maken. Het is een grote, kelderachtige ruimte van vier verdiepingen, met grote kasten en daarin duizenden laden. In die laden miljoenen opgezette vogeltjes. De voor ons van belang zijnde afdeling telde anderhalf miljoen opgezette vo-

geltjes, gerubriceerd en van wetenschappelijke namen voorzien. Bij elke soort vogel hoorden twee leeggeblazen eitjes. Kortom, ook bij die anderhalf miljoen vogeltjes was geen vogeltje gelijk aan die van mij. De Leidse geleerden moesten erkennen: "Wij komen er niet

uit. Wellicht dat het vogeltje afkomstig is uit het gebied tussen de eilanden Java en Flores, omdat op die eilanden vogeltjes voorkomen die enige gelijkenis hebben. Echter, zowel de roep als het eitje van mijn brilvogels wijken teveel af. Dus het blijft de "kleine onbekende", totdat één van de lezers aan de hand van de hierbij geplaatste foto's informatie kan verschaffen.

Tot slot.

De vogels waren qua conditie erg mooi, zo mooi, dat op de regionale tentoonstelling 1993 het mannetje kampioen werd. Helaas was toen de inschrijfdatum van de Bondskampioen in Breda verstreken, zodat daar mijn vogels niet konden worden beoordeeld.

Australische prachtvinken hebben mijn voorkeur. Daarom verkocht ik mijn insecten- en vruchteneters aan een lid van onze vereniging. Hoe het hem is vergaan, is mij nog niet bekend.

Wim Kolvenbag, Wervershoof.
Foto's: Cees Scholtz.

HET ZILVERBEKJE

door Cees Hellemons
Foto's: Ton de Bruijn en Jan Blasman.

Het Zilverbekje is ongetwijfeld één van de meest gehouden vertegenwoordigers van de Afrikaanse soorten. De nominaatvorm,

Euodice cantans cantans,

vinden we ten zuiden van de Sahara in een langgerekte strook van Senegal tot Ethiopië.

Naast de nominaatvorm onderscheiden we nog één duidelijke ondersoort, nl. **Euodice cantans orientalis**. Deze ondersoort vinden we oostelijk van de Rode Zee. Deze vogels zijn niet alleen bruiner op de rug, ze bezitten ook meer tekening op rug en flanken.

Soms worden er nog twee ondersoorten genoemd. Volgens mij kunnen we deze rustig buiten beschouwing laten, omdat het hier de normale overgangsvormen tussen de verschillende leefgebieden betreft.

Dit eenvoudig van kleur zijnde vogeltje wordt al zolang gekweekt, dat het zowel in de broedkooi als de volière goed te houden is. Het is dan ook niet vreemd, dat veel beginnende liefhebbers de raad krijgen, met dit Afrikaantje te beginnen.

Het Zilverbekje is voor wat betreft de verzorging niet veeleisend. Een goed mengsel tropenzaad, aangevuld met wat trosgierst, onkruidzaad en dagelijks wat krachtvoer, volstaat om met succes te kweken. Dagelijks schoon drink- en waswater mogen natuurlijk niet ontbreken. Daarbij is het een van de weinige tropische vogelsoorten met geen of zeer weinig belangstelling voor levend voer.

Als nestmateriaal voldoet in feite vrijwel alles: droge grashalmen, kokosvezel, touwpluksel, enz. Ze nestelen het liefst in een gesloten of half-open nestkastje.

Het samenstellen van een koppeltje kan problemen opleveren, omdat er geen uiterlijk waarneembare geslachtsverschillen zijn. De zang van het mannetje is de enige zekerheid die men heeft.

Persoonlijk geef ik er de voorkeur aan om gelijk meerdere exemplaren te kopen. Als ieder vogeltje voorzien is van

een kleuring, kan men niet alleen gemakkelijk het geslacht vaststellen, maar ook in de gaten houden, wie zich tot elkaar aangetrokken voelen.

Vaak wordt het Zilverbekje verward met het Loodbekje. Het verschil tussen deze twee vogelsoorten is echter overduidelijk. Bij het Zilverbekje zijn de stuit en de bovenstaartdekveren zwart. Bij het Loodbekje daarentegen hebben we een lichte stuit. Bastarden van Zilverbekje x Loodbekje zijn gemakkelijk herkenbaar aan de witte stuitveren met roze punten.

Heeft men eenmaal een koppeltje samengesteld, dan kan de kweek beginnen. Het legsel, dat normaal bestaat uit 3 tot 6 eitjes, wordt beurtelings

door man en pop bebroed.

Na ongeveer 5 à 7 dagen kunnen de jonge vogels geringd worden met ringmaat 2,5 mm. Na ongeveer drie weken vliegen de jonge vogels uit. Hierna duurt het nog 2 tot 3 weken voor de jonge vogels geheel zelfstandig zijn.

Kweken we in een broedkooi, dan kunnen we de jongen het best weghalen. De kans dat de jonge vogels het tweede legsel verstoren is wel erg groot. Kweken we in een volière, dan hoeven we de jonge vogels niet uit te vangen. Ze zoeken zelf wel een slaapplek op.

Bij het kweken in een volière moeten we er wel rekening mee houden, dat het Zilverbekje de onderste plaats in de sociale rangorde inneemt. Kortom: ze zullen vaak gestoord worden door wat agressievere soorten.

Tot voor enkele jaren zagen we op de diverse tentoonstellingen maar twee kleurslagen van het Zilverbekje, nl. de wildvorm en de donkerbruine mutant.

Bij deze donkerbruine mutant is er een duidelijke toename van melanisatie in borst en buik. Deze toename heeft als direct gevolg, dat de flankteke-

Foto 3. Bruinpastel (Jan Blasman, gemaakt bij J.Maas)

Isabel (Jan Blasman,
gemaakt bij J.Maas)

ning veel minder duidelijk is dan bij de wildvorm.

Bij deze donkerbuine mutant kunnen we ook al praten over duidelijke kleurverschillen. Volgens mij zijn er binnen de kleurslag donkerbruin drie varianten, nl. roodbruin, zwartbruin en grijsbruin.

De vererving van de donkerbruine mutant is autosomaal recessief t.o.v. de wildvorm. Schematisch weergegeven ziet dit er als uit als in onderstaand schema aangegeven.

Enkele jaren geleden kweekte ik puur toevallig de allernieuwste mutatie, nl. de bruinpastel.

In een ruime volière had ik wat reser-

ve-Zilverbekjes van alle kleurslagen en splitsen hiervan zitten. Omdat de kweek voorspoedig ging, besloot ik deze vogeltjes ook maar nestgelegenheid aan te bieden.

Wie schetst mijn verbazing, toen ik in enkele nestkastjes Zilverbekjes aantrot, die v.w.b. de kleur duidelijk afweken. Het grote nadeel van deze manier van kweken is natuurlijk wel, dat je totaal geen overzicht hebt. Ik wist dus niet uit welke combinatie de kleurafwijkingen geboren waren.

Het jaar daarna is bij mij de kweek vrijwel volledig mislukt, zodat ik nog niets wist. Gelukkig ging het bij J.Maas, waar overigens ook de foto genomen is, stukken beter. Hij kweekt

de bruinpastel uit de kruising wildvorm/isabel x wildvorm/donkerbruin.

Mochten er liefhebbers zijn, die al meer over de vererving van deze mutant weten, dan nodig ik ze uit om contact op te nemen met de redactie van Onze Vogels.

Naar ik hoop is uit dit artikelje overduidelijk gebleken, dat het Zilverbekje niet alleen voor de beginnende liefhebber, maar zeker ook voor de meer ervaren kweker een leuk vogeltje is.

Bronnen: Prachtvinken, Franz Robiler Onze Vogels, 1988, blz. 154-155.

Donkerbruin x donkerbruin

Wildvorm x donkerbruin

Wildvorm/donkerbr. x wildvorm/donkerbr.

- = 100 % donkerbruin.
- = 100 % wildvorm/donkerbruin.
- = 25 % wildvorm
- 50 % wildvorm/donkerbr.
- 25 % donkerbruin.
- = 50 % wildvorm/donkerbr.
- 50 % donkerbruin.
- = 50 % wildvorm
- 50 % wildvorm/donkerbr.

Wildvorm/donkerbr. x donkerbruin

Wildvorm/donkerbr. x wildvorm

Sinds 1987 kennen we ook de isabel Zilverbek. Deze kleurslag vererft geslachtsgebonden. In een schema ziet dit er als volgt uit:

Isabel x isabel

Isabel x wildvorm

Wildvorm/isabel x isabel

Wildvorm/isabel x wildvorm

- = 100 % isabel.
- = 50 % wildvorm/isabel (mannen)
- 50 % isabel (poppen).
- = 25 % wildvorm/isabel (mannen)
- 25 % isabel (mannen)
- 25 % wildvorm (poppen)
- 25 % isabel (poppen).
- = 25 % wildvorm (mannen)
- 25 % wildvorm/isabel (mannen)
- 25 % wildvorm (poppen)
- 25 % isabel (poppen).

CYRIL'S KEUZE

In de nieuwe artikelenserie "Cyril's keuze" zal de bekende vogelfotograaf Cyril Laubscher telkens een door hem gemaakte vogelfoto toelichten met een persoonlijk verhaal. Wij hopen, dat u aan deze serie veel genoegens zult beleven.

De Stanley Kraanvogel

(*Anthropoides paradisea*)

Tekst en foto: Cyril Laubscher (alle rechten voorbehouden).

Eén van mijn favoriete plaatjes is bijgaande foto, die de nationale vogel van Zuid-Afrika, de Blauwe (Stanley) Kraanvogel (*Anthropoides paradisea*) toont bij het nest, met een kuiken, dat nog niet lang geleden uit het ei is gekomen. Deze foto is uniek. Hij is genomen eind november op het land van een boerderij van zo'n 1.000 ha groot, ongeveer 90 kilometer van Johannesburg. Het is volslagen onmogelijk, beide vogels van het paar samen bij het nest te fotograferen, behalve op de dag dat de eieren uitkomen. Gelukkig had ik het nest een week of drie tevoren gevonden, tijdens een vogel-observatietocht. Nadat ik één van de twee vogels enkele uren had geobserveerd, leidde het dier mij naar het nest, doordat hij zijn partner afwisselde bij het bebroeden van twee grote eieren, die in een uit-

gekrabd kuiltje lagen, dat als nest diende.

Eerder die dag was onze tweede zoon gedoopt. Om 13.30 uur kwam een vriend van ons, Kenneth Newman, een bekend schrijver en ornitholoog, aangerend met de boodschap, dat als ik niet onmiddellijk naar het nest ging (72 kilometer van mijn huis verwijderd), ik geen foto's zou kunnen maken, daar één ei reeds uitgekomen was. Om 15.00 uur was ik er. Ik bracht mijn camera en andere foto-apparatuur in stelling en stelde me verdekt op in een speciaal ontworpen "observatie-tent" van 1 meter in het vierkant en 1.50 meter hoog, gemaakt van een aluminium frame, overtrokken met zeildoek.

Binnen een paar minuten keerden de ouders met rasse schreden naar het

nest terug en ontspoon zich voor mijn ogen een serie tafereelen, die ik nooit meer zal vergeten. Wat een belevenis en een voorrecht om dit te mogen meemaken! De belangstelling, die het vrouwtje toonde voor het uitkomen van het tweede ei, terwijl het mannetje op het kuiken lette, hield mijn aandacht een uur lang volkomen gevangen. Het ei op de foto kwam uit om 16.30 uur, ongeveer een half uur nadat deze foto werd gemaakt. Nog geen uur later, nadat het kuiken was opgedroogd, wandelden de ouders langzaam en majestueus met hun twee jongen de ondergaande avonds zon tegemoet. Een schouwspel, dat ik nooit zal vergeten!

Bij de foto: *Anthropoides paradisea*, Blauwe (Stanley) Kraanvogels bij hun nest met kuiken en ei.

SPERRREN

Tekst: Prof. Dr. Anthonie Stolk.
Foto's: J. Blasman, A. Bruggeman
en P. v. d. Hooven.

In principe blijken zangvogels landvogels te zijn. Wel bestaan er uitzonderingen op deze regel, namelijk enige soorten die in het water bij de oever voedsel zoeken. Ook de bodemvormen stammen zeer zeker van boomvogels af. Bij de op de bodem levende soorten zijn immers de poten karakteristiek voor het zitten op takken ontwikkeld. Duidelijk blijken de vier tenen erop berekend te zijn om te drinken, halmen en twijgen en dergelijke te omklemmen.

De greep, waarmee de zitplaats geheel of gedeeltelijk wordt omklemd, verslapt ook tijdens de slaap niet. Dit wordt bewerkstelligd doordat de peesscheden en de buigpezen precies in elkaar grijpen. De verbinding is zo stevig, dat ze opzettelijk van elkaar los moeten worden gemaakt alvorens de tenen gestrekt kunnen worden. Eerst dan is de vogel in staat om naar beneden te vallen, weg te hippen of op te vliegen. Er zijn echter ook enige zangvogels die vrijwel nooit vliegen. Het zogenaamde sperren van de jongen behoort tot de opmerkelijkste verschijnselen uit de vogelwereld. Jonge lijsters, waarbij de ogen al zo ver ontwikkeld zijn dat ze kunnen zien, kan men laten sperren door een op een stokje bevestigd, kartonnen rondje aan de jongen aan te bieden, alsof het de kop van de oude vogel is. Voor een gericht sperren blijkt dit model geen voldoende prikkel te zijn. Brengt men echter aan de voorzijde van het rondje een klein uitsteeksel aan, dan wordt het sperren daarop onmiddellijk gericht. Het doet er in dit geval absoluut niet toe of het uitsteeksel vierkant of rond is, dan wel de vorm van een lijstersnavel heeft. Slechts enige kenmerken blijken bijgevolg al voldoende

te zijn om te sperren. Uiteraard is dit van levensbelang voor de jonge vogel. Spert immers deze niet, dan krijgt hij absoluut geen voedsel, verkomert en het eind van de lijdensweg is dan de dood. Vanzelfsprekend sperren jonge zangvogels als ze lange tijd geen voedsel hebben gehad, ook zonder dat de oude vogels verschijnen, zonder dat de nestingang wordt verduisterd en zonder dat het nest trilt. Hetzelfde blijkt voor nog blinde jongen te gelden, die de hals strekken en ongericht sperren zonder daartoe overigens (zoals bij spechten gebruikelijk is) door het aanraken van de snavelrand door de oude vogels geprikkeld te zijn. Zijn echter de ogen eenmaal open, dan sperren alle jongen in dezelfde richting. Dit is voor de waarnemer steeds weer een opmerkelijk gezicht.

Het sperren komt buiten de orde van de zangvogels slechts bij de muisvogels en de koekoeken voor. Wel is de binnenzijde van de bek bij de nestjongen van enige andere vogelgroepen (evenals bij die van alle zangvogels) uitgesproken gekleurd. De reden daarvan blijkt duidelijk te worden als men in nesten, die slechts een klein vlieggat hebben, sperrende jongen

met een bijzonder opvallend gekleurde dikke snavelrand en soms met reflecterende lichaampjes bekijkt. Op die manier wordt de op zichzelf reeds kleurige mondholte door een geel kader omlijst, zodat de voerende oude vogel in het zwakke licht het voedsel vrij eenvoudig op de juiste plaats kan opbraken of aanbieden. Hebben de jongen het voedsel ingeslikt, dan blijken zij hun snavel voorlopig weer te sluiten.

Foto's:
Jan Blasman: Jongen 14 dagen oud.

DE MADAGASKAR PARELKWARTEL

Hoewel de dierenwereld van Madagaskar uniek is (denken we alleen al aan de vele half-aapsoorten), treffen we van de vele endemische (= alleen op dit eiland voorkomende) vogelsoorten slechts enkele meer of minder regelmatig in de volières aan. Het bekendst is wel de *Agapornis cana* en ook de grote en kleine *Vasa-papegaaien* zijn de laatste jaren in de handel opgedoken. Bij de zangvogels is het eigenlijk alleen de Madagaskarwever die enige bekendheid geniet en bij de duivenliefhebbers is de laatste jaren de Madagaskar-tortel bekend geworden.

Van de hoender-vogels van Madagaskar is alleen de Madagaskar Parelkwartel (*Margaroperdix madagarensis*) in enkele kollekties vertegenwoordigd en hoewel de kweekresultaten goed te noemen zijn, is hun bestand in Europa nog steeds zeer klein.

Op Madagaskar is de Parelkwartel wijdverbreid en geenszins zeldzaam. In bosrijke gebieden treft men ze niet aan, maar op de gras-savannes en in halfwoestijnen voelen ze zich thuis. Ze leven hier alleen, paarsgewijs of in kleine groepjes van 6 tot 12 vogels. Op het eiland Réunion (een buurei-

land van Madagaskar) zijn ze door de mens uitgezet en kunnen ze zich goed handhaven.

In 1864 kwamen de eerste exemplaren naar Europa en belandden in de dierentuin van Londen. De eerste kweekresultaten verkreeg men in 1890 in de Jardin d'Acclimation in Parijs. Daarna werden ze weliswaar met enige regelmaat in kleine aantallen ingevoerd, echte bekendheid bij de liefhebbers bereikten ze eigenlijk nooit.

In Duitsland zijn er gelukkig verschillende kwekers, die zich intensief met deze soort bezighouden en de kweekresultaten zijn hier goed te noemen. De dieren kan men het beste paarsgewijze huisvesten in een middelgrote, goedbeplante volière. Hoewel Parelkwartels als vrij sterk bekend staan, is een vorstvrij nachthok aan te bevelen.

Als voedsel verstrekt men datgene, wat men andere kwartels ook geeft, dus naast een normaal zaadmengsel ook veel groen, universeelvoer en levend voer.

In de lente begint het haantje te roepen en kort daarna kan men de eerste eitjes verwachten. Een normaal legsel bestaat uit ongeveer 5 eitjes, maar omdat de meeste hennetjes weigeren

zelf te broeden, moet men de eitjes meestal wegnemen en in een broedmachine uitbroeden. Het wijfje produceert daarna meestal nog enkele legfels en een jaarproductie van 40 eitjes is - alhoewel niet aan te bevelen - zeker haalbaar.

Na een broedtijd van 21 dagen komen de eitjes uit. De opfok levert normaal gesproken geen problemen op. Reeds na 1 jaar zijn de jongen geslachtsrijp.

Het is te hopen, dat deze mooi getekende kwartel binnen niet al te lange tijd ook in de Nederlandse volières een bredere verbreiding vindt. Ze zijn het namelijk meer dan waard!

Tekst en tekening: Maarten de Ruiter, Postfach 44, 24212 Gettorf, Duitsland.

Tricoglossus goldiei:

VIOOLTJESLORI OF GOLDIE'S LORI

Het geslacht **Trichoglossus** omvat een vrij uitgebreide groep van kleine tot middelgrote papegaaiachtigen, die binnen de Psittaciformes tot de Lori's of Loriinae behoort.

Het geslacht **Trichoglossus**, waar onze Violtjeslori toe behoort, komt vrijwel uitsluitend voor op enkele Pacificische eilanden, Australië, Nieuw-Guinea en enkele verwante eilandjes.

In totaal kennen we zo'n 11 - 12 verschillende genera en 54 verschillende lori-soorten.

Alle lori's zijn prachtig gekleurd en tevens beperkt tot de eilanden van Zuidoost-Azië en de Australaziatische regio.

Een kenmerk dat alle lori's gemeen hebben is zonder twiifel hun prachtige kleur, maar de soorten die voornamelijk in bossen voorkomen (vooral de Australische soorten) zijn hoofdzakelijk groen van kleur.

Alle lori's hebben een lange staart en een slank uiterlijk.

We kunnen ze in een gans scala van biotopen aantreffen: bergwouden, regenwouden, bossen, droge gebieden, parken en plantages, zelfs rond natte gebieden.

Hun smalle snavel is voorzien van een borstelige, lange penseeltong, een aanpassing aan hun gespecialiseerde voedingswijze: ze leven namelijk voor het grootste deel van nectar en stuifmeel en het zijn erg belangrijke bestuivers van heel wat bloeiende planten en bomen.

Normaal gezien leven de lori's monogaam, en vormen mogelijk zelfs paartjes voor het leven.

Als echte holenbroeders broeden ze in boomholtes, en bijna hoofdzakelijk de vrouwtjes broeden.

In totaal kennen we tegenwoordig

zo'n 10 soorten **Trichoglossus** waartoe onze Violtjeslori behoort.

De Violtjeslori, ook Goeldie's Lori genoemd, is een betrekkelijk klein vogeltje van niet groter dan zo'n 20 cm. Het is een groene lori, met donkergroene rug en vleugels, terwijl de borst en buikdelen bleker groen zijn, maar wel donkerder gestreept.

De lange staart is bovenaan donker-

Alle lori's hebben een lange staart en een slank uiterlijk.

groen en de onderstedekveren zijn geel gekleurd, poten grijs.

Zoals u ziet dus, een kleurrijk en prachtig vogeltje.

Violtjeslori's vinden we in de natuur op vrij grote hoogte, tot ruim 3000 meter in de gebergten en bergwouden van Noordelijk en Centraal-Nieuw Guinea.

Ondanks die hoogte is het klimaat al-

daar toch stukker milder dan dergelijke gebergten in het gematigde klimaat van Europa, wat reeds aanwijst dat deze lori's niet zomaar buiten kunnen overwinteren zonder extra bescherming of bijverwarming.

Lokaal zijn de vogeltjes zelfs aanwezig in tropische wouden met een rijke, dichte onderbegroeiing.

Bij niet te strenge winters en positieve dagtemperaturen mogen de lori's overdag weleens buiten in de volière, maar de vogels dienen te beschikken over een beschermend licht verwarmd binnenhok.

Eventueel kunnen we in het binnenhok een nestkastje hangen waarin de vogels bij koude graag zullen vertoeven.

Ondanks het feit dat deze lori's maar kleine en smalle snavels hebben, vergeleken met echte papegaaien en kakatoes, moeten we de volière toch voorzien van enig knaaghout, boomtakken, wilgetakjes ... waaraan ze gretig kunnen knabbelen en zich niet zullen hoeven vervelen.

Een ideale buitenvolière moet goed voorzien zijn van enig geboomte, struiken en andere beplanting, één of meerdere kleine nestkastjes bevatten en een goed doorlatende, gemakkelijk te reinigen bodem met grind of zand.

Voorzie de volière ook van voldoende takken en zitstokken.

De Viooltjeslori heeft een rustige, maar sociale natuur, echt luidruchtig kunnen we ze niet noemen.

Toch mag men lori's en dus ook Viooltjeslori niet, NOOIT zomaar alleen in een kooi of volière opsluiten. Dit is tegen de natuurlijke wet in en bovendien wordt het eens kleurrijke, levendige vogeltje opeens een levenloos, stil kereltje dat zich gewoon doodverveelt.

Het eenzaam houden van een lori of andere papegaaiachtige is mijns inziens ontoelaatbaar en onverantwoord en is een regelrechte hel voor dergelijke diertjes.

Wil men Viooltjeslori's houden, dan wordt alminstens een koppel, of zelfs meerdere koppels gehouden.

Ondanks hun vrij gespecialiseerde voedingswijze in de natuur, bestaande uit nectar, stuifmeel, bloemen, vruchten, insecten, bladknoppen en een klein gedeelte zaden, kan het natuurlijke dieet gemakkelijk worden vervangen in gevangenschap.

Toch doet men er best aan hun natuurlijke dieet en voedingsgewoonten zoveel mogelijk na te bootsen en zo natuurgetrouw mogelijk te "copieëren".

Het allerbeste is een goede mengeling van allerhande voedingsstoffen; een fruitmengselmoes bestaande uit appel, peer, aardbeien, ananas, wortelen, komkommer en een mengsel van rijstbloem, koekjes, ei- en insectenvoer.

Dit alles wordt goed gemengd en voorzien van de nodige mineralen, vitamines, honing en druivesuiker. Door lorikenners wordt aangeraden dergelijke mengsels goed te verwerken tot een brij.

Het tot een brij verwerkte menu wordt eventueel aangevuld met wat bladgroente, sla, andijvie, muur, druiven en halfrijpe mais.

Uiteraard ook zorgen voor dagelijks vers drinkwater.

Met de Viooltjeslori is het reeds gelukt in de volière te kweken.

Als men goede resultaten wil bekomen worden de kweekpaartjes in een atzonderlijke volière geplaatst, voorzien van een kleine nestkast met een invliegopening van 5 cm.

De gemiddelde broedduur bij de meeste lori's bedraagt zo'n 21-22 dagen.

Het pasgeboren jong draagt een wit donskleedje, welke na ongeveer een week reeds overgaat in een grijs donskleed. Jonge Viooltjeslori's groeien erg snel.

Meestal zitten ze reeds na 4 weken in de veren en kunnen zelfs al na 8 weken goed in de volière rondvliegen.

Het uitgevlogen jong heeft dan ongeveer de kleur van zijn ouders, alleen het rood op de kruinveertjes ontbreekt nog en is dan zwart van kleur.

De meeste zijn doorgaans op een leeftijd van 8 maanden volledig op kleur.

Volgens Beswerda (1981) is het zelfs mogelijk om tot 3 legsels per seizoen te komen in de volière; gemiddeld omvat een nest 2 jongen.

De Viooltjes- of Goeldie's Lori is een minder bekende papegaaiachtige die er zeker zijn mag.

EDDY DE ROECK

Literatuur:

F. Beswerda 1981 : Lori's, volière handboek, Zuidgroep uitg.

De/

ssel

Tekst: v.d.Pol, Putten Foto's: Cees Scholtz.

De ontdekking van de soldaten-amazone is nog unieker dan de vondst van een prent van Rembrandt

Tijdens mijn regelmatige bezoeken aan mijn garagehouder had ik de papegaai in zijn kantoor opgemerkt. Hij wist uit mijn gesprekken, dat ik een liefhebber van Agaporniden ben en er ook mee kweek. Toen ik hem erop wees, dat de vogel wat zielig in zijn kooi zat, was hij genegen, hem van de hand te doen. Jaren geleden had hij hem van een cliënt, die krap zat om de reparatierekening te betalen, voor een redelijke prijs overgenomen. Nu ik in het bezit kwam van de papegaai, wilde ik wel eens weten, wat de naam was van deze Amazone. Het was niet echt makkelijk om hem te determineren. Eerst dacht men aan een Müller amazone. Het groen van de Müller is meer blauwgroen. Deze papegaai had een frisgroene kleur en naar de buik werd er zelfs een zweem van geel in gezien. De nekveren zijn gezoomd met donkere randen. Verder zit aan de rand van de vleugel wat geel, soms vermengd met wat rood.

Ik ben er nu achter gekomen, dat ik een Soldaten amazone in de kooi heb. In het boek van Hoppe over Amazones veronderstelt hij, dat er wellicht geen enkel levend exemplaar in Europa te vinden is. Het is dus een razend zeldzaam exemplaar.

Uit de schaars bekend zijnde gegevens blijkt, dat de vogel in zijn woongebied ook vrij weinig wordt gezien. Dat gebied strekt zich uit van Peru naar Bolivia.

De heer Arndt weet in zijn "Lexicon der Papageien" geen schokkende onthullingen te doen over zijn gedrag. Alles wat Forshaw in "Parrots of the World" schrijft, geeft ook niet veel uitsluitel over zijn plaats van broeden, eetgewoonten en andere belangrijke gegevens, die de kweker van dienst kunnen zijn tijdens de verzorging en de kweek.

De heer O'Neill heeft op een hoogte van 2400 meter zijn kamp opgeslagen. Enkele dagen tracht hij op die

plek in het regenwoud deze vogels te observeren. Het enige, dat hij waarneemt, is een vlucht van 24 vogels, die aan de rand van het woud hebben vertoefd.

De vogel schijnt een schuchtere en schuwe klant te zijn, die ook al door zijn kleur niet opvalt. De vogel blijkt geen bedreiging te ondervinden voor uitsterven. Door het eenvoudig kleurpatroon van zijn verenkleed is de vogel nimmer een begerenswaardig object geweest. Wellicht juist daardoor heeft de vogel zeer weinig te lijden gehad van de druk van vogelvangsters. Zijn uiterlijke verschijning heeft hem dus ertegen behoed, dat hij nu onder de bedreigde Amazonepapegaaien moet worden gerangschikt. Er zijn dus maar sporadisch vogels naar Europa gekomen.

Zelf beleef ik veel plezier aan de vogel. Het is maar goed, dat hij zich in het geheel niet bewust is van zijn zeldzaamheid en geen allures van een vedette vertoont. Dat gedrag is doorgaans onultstaanbaar.

Bij mij krijgt hij Puik papegaaienvoer. Hij is dol op brood met hageislag. Als hij op zijn kooi zit (want ik geef hem de vrijheid, uit zijn kooi te klauteren), dan houdt hij met belangstelling zijn omgeving in de gaten. Gelukkig maakt hij geen aanstalten, de kamer vliegend te verkennen; dat zou zeker moeilijkheden geven. Aan tafel blijkt hij intens mee te leven met onze culinaire versnaperingen. Te pas en te onpas roept hij: "Lekker, hé". Op een afgekloven kippepoot kan hij smakelijk hoorbaar zijn tevredenheid uiten. Ik vergelijk de vondst van deze vogel met een prent van Rembrandt, die te voorschijn is gekomen op een rommelmarkt ergens in Nederland.

Maar misschien is er toch nog iemand in het bezit van een dergelijk exemplaar, zodat ermee gekweekt zou kunnen worden?

MUSSEN

door Prof.Dr.Anthonie Stolk.

Door de Engelse koningin Victoria werd als één van de eersten geëxperimenteerd met de biologische bestrijding van een plaag. Ze vroeg aan de hertog van Wellington, die van meer dingen verstand had dan van de krijgskunde, wat ze moest doen aan een mussenplaag in het Crystal Palace in Londen. De toestand was werkelijk kritiek. Ooit waren daar eens twee mussen binnengevlogen en doordat er genoeg voedsel was en er ook voldoende nestplaatsen waren op de richels, in de nissen en in de beplanting, klonk nu alom in het paleis (in die tijd niet meer dan een soort wereldwonder) het vrolijke, onbezorgde gekwetter van de mussen.

Maar hoe het ook zij, de hertog toonde een groot strategisch inzicht en raadde Hare Majesteit aan, om een aantal sperwers (*Accipiter nisus*) in het paleis los te laten. Overigens werkte dit goed, want door deze natuurlijke vijanden werd de mussenpopulatie aardig gedecimeerd.

Al met al een biologische bestrijdingswijze, waarbij in het geheel geen gif wordt gebruikt en waar noch de mens noch de natuur bijgevolg hinder van ondervindt.

Mussen staan hoog genoteerd op het sperwermenu. Ongeveer met een

maand vliegt de jonge sperwer, maar is dan nog niet in staat om zelf zangvogels (*Passeriformes*), mussen bijvoorbeeld (*Passer domesticus*), te doden. De eerste tijd dienen insecten als bijzonder geschikt oefenmateriaal en zo kan na één of twee weken de eerste vogel worden buitgemaakt.

De tijd, dat de sperwer als roofvogel te vuur en te zwaard werd vervolgd, ligt gelukkig ver achter ons. Altijd werd de sperwer als een schadelijke vogel beschouwd, die jachtdieren en pluimvee consumeerde. Momenteel weten we, dat het juist een nuttige vogel is, die het aantal schadelijke graaneters binnen de perken houdt. Ook van andere roofvogels ziet men gelukkig meer en meer in, dat ze een nuttige functie vervullen bij het binnen de perken houden van bepaalde schadelijke dieren, zoals veldmuizen bijvoorbeeld. Met het oog daarop worden er in polders steeds meer nestkasten voor torenvalken (*Falco tinnunculus*) geplaatst. Een alleszins verheugende ontwikkeling.

ROMANTIEK TUSSEN MUSSEN

door Prof.Dr.Anthonie Stolk.

Daar komt de bruid. Wat is er lichter en luchtiger dan een bruijft? Opbloeiende liefde met een flinke portie romantiek. Vogels die onophoudelijk liefdesliedjes kwetteren. Nou, die ogenschijnlijk zoetgevooisde vogels maken er zelf een grote janboel van. In het algemeen kan men zeggen, dat vogelbruiloften altijd in ordinaire vechtpartijen ontaarden. Ware liefde kennen ze kort en goed niet, alleen de liefde voor het bezit. Nemen we als voorbeeld de welbekende mus. Hun seksuele uitstapjes kunnen we drie- of viermaal per jaar waarnemen in struikgewas of bomen. Maar wat daaraan voorafgaat krijgen we in het geheel niet te zien. Onder de mussen (*Passer domesticus*) zijn er namelijk vagebonden en bezitters. Laatstgenoemden hebben een huis, dat we als nest aanduiden. In het algemeen zijn het geweldloze, rustige vogels. Ze hoeven maar even te tjiipen en er dient zich onmiddellijk wel een vrouwtje aan. Die vrouwtjesmus blijkt echter alleen gecharmeerd van het nest te

zijn en neemt goed beschouwd het mannetje op de koop toe.

De vagebonden zijn ordinaire zwerwers. Ze flirten er maar vrolijk op los, waarbij ze de staart op een karakteristieke manier oprichten, terwijl hun gestreepte vleugels laag worden gehouden. Het tjilpen klinkt voortdurend luider. Er hoeft maar niets te gebeuren of de mussen gaan elkaar hardhandig te lijf. De losvliegende of loslopende vrouwtjes laten zich echter niet

het hof maken door de armoedzaaiers. Deze hebben immers geen nest en zonder nest geen huwelijkspartner.

Mussengemeenschappen kunnen zo overbevolkt zijn, dat niet elke vogel zich de gelukkige eigenaar van een nestplaats kan noemen. Geen wonder, dat er dan ook stevig om de weinige plaatsen wordt gevochten, die op een gegeven moment beschikbaar komen. Dit gebeurt nogal eens door

de slachtoffers, die voortijdig vallen in ons snelverkeer of bij hoogspanningsmasten.

Door de gelukkige winnaar kan de vagebondstatus worden ingeruild voor die van huiseigenaar. En weldra zal de vogel van zijn dromen zich ook aandienen. Direct gaan de gespreide vleugels weer omlaag en wordt er diep gebogen. En dan is het nog enkel wachten op het uitbroeden van de eitjes.

DE C.O.M.-WERELDTENTOONSTELLING TE UDINE

Jit ervaring weten wij, dat onze leden dringend behoefte hebben aan zoveel mogelijk informatie betreffende de Wereldkampioenschappen. Zover dit in ons vermogen ligt, willen wij ook graag aan deze wens voldoen.

We zijn al begonnen, met een maand eerder dan gebruikelijk, u van een flinke hoeveelheid informatie te voorzien in Onze Vogels. Immers, op de middenpagina's in het oktober-nummer heeft u reeds uitgebreid kunnen lezen, dat er in goede samenwerking met de andere bij C.O.M.-Nederland aangesloten organisaties naar wordt gestreefd, als een eenheid te opereren. Wij hebben er alle vertrouwen in, dat dit ook zal lukken en dat de samenwerking een succes wordt.

In onze publikatie moesten we echter, wat sommige onderwerpen betreft, nog een beetje vaag zijn. Vandaar, dat u af en toe kon lezen: "Wijzigingen voorbehouden".

Wij blijven het overigens een probleem vinden, dat de C.O.M.-Tentoonstelling te Udine gedeeltelijk samenvalt met VOGEL '95. Wij zouden niet graag zien, dat het succes van de Wereldtentoonstelling ten koste gaat van onze eigen Bondskampioen.

Rectificatie.

Allereerst moeten wij u melden, dat er een klein, maar erg belangrijk stukje tekst in onze vorige publikatie is weggevalen. Het betreft het stukje onder het kopje "Parkieten" op pagina B. Hiervoor in de plaats had moeten staan:

Kwartels:

Kwartels kunnen alleen worden ingeschreven vergezeld van een verklaring van enting tegen pseudo-vogelpest.

Parkieten:

Parkieten kunnen alleen worden ingeschreven vergezeld van een volledig ingevulde verklaring, ondertekend door een dierenarts. Dit dient te geschieden tenminste 45 dagen (is uiterlijk 28 november 1994) voor de vertrekdatum. De vertrekdatum is 11 januari 1995. Verklaring uitsluitend en alleen aanvragen bij het sekretariaat van C.O.M.-Nederland.

Omdat wij beseffen, dat deze mede-

deling u nu erg laat bereikt, hebben wij intussen alle afdelingssecretarissen hierover aangeschreven met het verzoek, deze rectificatie door te geven aan alle leden, die deel wensen te nemen aan de C.O.M.-wedstrijd.

Wij steunen het sekretariaat van C.O.M.-Nederland, dat heeft meege-deeld, geen enkele verantwoordelijkheid te kunnen dragen, wanneer de formaliteiten t.b.v. de kwartels en parkieten niet naar behoren zijn afge-werkt.

Verzamelplaatsen.

In samenwerking met de A.N.B.v.V. zijn wij gekomen tot de volgende verzamelplaatsen, waar zowel een vertegenwoordiger van onze Bond als van de A.N.B.v.V. aanwezig zal zijn om uw vogels op te vangen:

Groningen (privé), Semarangstraat 41, 9715 JT Groningen, tel. 050-71403.

Hengevelde (privé), Elfersstraat 16, 7496 AR Hengevelde, tel. 05473-33692.

Bennekom: verenigingsgebouw van vogelvereniging "De Edeltzanger", Laarweg 80a, tel. 08389-17804.

Schiedam (privé), Overschiestraat 48a, 3112 HG Schiedam, tel. 010-4269652.

Breda: Zaal Prins Bernhard, Polderstraat 4, Breda, tel. 076-710419.

Reuver: Café "De Haam", Past.Frankenlaan 112, Reuver, tel. 04704-1715.

Maastricht: Café "De Keigel", Brussesestraat 74, Maastricht, tel. 043-430397.

Boxtel: Gemeenschapshuis "De Rots", Nieuwe Nieuwstraat 7, Boxtel, tel. 04116-74529.

Naar behoefte bestaat nog de mogelijkheid, dit uit te breiden.

De verzameldatum is 11 januari 1995.

Vervoer.

Als men samen het vervoer van de vogels verzorgt, moet men ook dezelfde manier van vervoeren hantieren. Op veelvuldig verzoek hebben wij gekozen voor dezelfde vervoerskoffers als onze partners. Dit betekent, dat elke vogel in een apart inzetkooitje gaat, dat past in de vervoers-

koffer.

Afdelingen en leden mogen zelf deze koffers maken, indien zij dit wensen. Vandaar, dat wij naar elke afdeling bouwtekeningen hebben verzonden. Het grote voordeel hiervan is, dat de vogels meteen in de koffers kunnen worden gedaan en niet meer in de verzamelplaats moeten worden overgezet.

Wie wat minder vogels inzendt, kan zich desgewenst beperken tot het zelf maken van de inzetkooitjes. Wij zorgen dan, dat deze in de vervoerskoffers gaan.

Voor diegenen, die hun vogels toch in een looper wensen te brengen, laten wij vervoerskoffers en inzetkooitjes maken. Zij moeten dan op de verzamelplaats hun vogels overzetten in onze koffers.

Er zijn twee soorten vervoerskoffers: De 15-delige koffers, bedoeld voor vogels ter grootte van een kleurkanarie of kleiner.

De 8-delige koffers, bedoeld voor vogels die wat groter zijn.

Zijn de 8-delige koffers voor uw vogels te klein, dan mag u uw vogels meegeven in eigen vervoerskooien, waaraan wij echter wel bepaalde eisen stellen: ze mogen niet te groot zijn, en er mag geen handvat aanzitten, want daardoor kunnen deze kooien niet worden gestapeld in de auto(bus). In verband met dit laatste verzoeken wij u, wel onder uw vervoerskooi op de hoeken blokjes te bevestigen, waardoor de vogels die eronder zitten ook voldoende lucht krijgen.

Inschrijvingen.

Nogmaals delen wij u mee, dat de inschrijfformulieren en het inschrijfgeld niet naar het bondsbureau moeten worden gestuurd, maar rechtstreeks naar de secretaris van C.O.M.-Nederland, de heer G.W.van der Meijden.

Als uw inschrijvingen binnen zijn, kunt u van onze konvooiers, de heer en mevrouw Bart, bericht verwachten.

De Vogel

De

KANARIES HOUDEN, IETS VOOR JOU?

Wordt vervolgd van oktober 1994

De juiste voeding

Als je in de dierenwinkel kanariezaad koopt, dan krijg je een mengsel van allerlei zaden. Dat is een goed mengsel voor jouw kanaries. Het zaad met er glanzend uitzien en fris ruiken.

Daarnaast heeft een kanarie nog krachtvoer nodig. Dit wordt ook wel zachtvoer of eivoer genoemd. Een kanarie, die alleen in een kooitje zit, heeft hier niet zo veel van nodig. Eén of twee keer per week een snoepbakje vol is genoeg. Maar vogels die jongen groot moeten brengen, ruien of buiten zitten, moeten elke dag krachtvoer hebben.

Kanaries vinden het altijd wel prettig om wat rond te snuffelen in een bakje met onkruidzaden, al zullen ze daar niet alles van opeten.

Ook zijn ze dol op vogelmuur, paardbloem, herderstasje en halfrijpe graszaden. Als je zulk soort voedsel geeft, moet je altijd goed uitkijken. Pluk het niet langs de weg, want dan is het smerig door het verkeer. Maar haal het ook niet bij een boer van het land, want dan kan er kunstmest of vergif op liggen.

Het is veiliger, om de vogels af en toe een stukje appel of sinaasappel te geven.

Als het erg warm weer is, kan een blaadje sla geen kwaad.

Laat de vogels het bakje met kanariezaad wel bijna helemaal leeg eten, voordat je nieuw geeft. Anders halen ze er telkens alleen maar het lekkerste uit en dan blijven ze niet gezond. Jij zou ook ziek worden, als je elke dag alleen maar taart at.

Denk er wel aan, dat kanaries niet het hele zaadje opeten. Ze halen de schil er eerst af, en die laten ze weer in de voerbak vallen. Daardoor lijkt het wel eens of er nog eten in zit, terwijl er alleen maar schilletjes liggen. Blaas

maar eens in de voerbak, dan zie je de schilletjes wegvliegen.

Het voer voor de kanaries moet je koel en droog bewaren. Koop niet te veel in één keer, want dan duurt het te lang voordat alles op is.

Is de kanarie gezond?

Wil je zien of een kanarie gezond is, bekijk hem dan eerst van een afstand. Is hij levendig en beweegt hij veel, of zit hij zo maar suffig te kijken? Liggen zijn veertjes mooi glad tegen zijn lichaam of lijkt het wel een bolletje wol? Is de vogel schoon, ook onder zijn staart? Heeft hij ronde oogjes, waarmee hij nieuwsgierig rondkijkt, of zijn de oogjes half dicht? Als de vogel met open snavel als een pompje zit te hijgen, dan is hij ziek. Gaat hij telkens op twee pootjes staan, of trekt hij steeds een pootje tegen zijn lichaam aan?

Als van een afstand alles in orde is, wordt het tijd om de vogel in je hand te nemen. Als je in zijn borst heel duidelijk een scherp bot kunt voelen, dan is de vogel te mager, dus niet erg gezond. Sluiten de twee delen van de snavel netjes op elkaar? Zitten alle teentjes en nageltjes eraan?

Blaas eens hard tegen zijn veren, zodat je zijn blote buikje kunt zien. Als dat paars van kleur is, of als je een grote paarse vlek ziet, is de vogel niet gezond. Is het een bol geel buikje, dan is de kanarie te vet. Lopen er rode kronkelige streepjes over zijn buik, dan is er iets mis met zijn darmen.

Zo kun je dus zelf goed kijken, of de vogel gezond is. Koop nooit een zieke kanarie, want daar krijg je spijt van.

Als een vogel echt ziek is, kan de dierenarts hem bijna nooit meer beter maken.

Ben je lid van een vereniging?

Als je allerlei vragen hebt over je vogels, of als je er gewoon gezellig met

andere mensen over wilt praten, dan kun je het beste lid worden van een vogelclub. In bijna elke plaats in Nederland is er wel één. En bijna allemaal hebben ze ook een jeugdafdeling.

Als je lid bent, dan krijg je elke maand het mooie blad "Onze Vogels" thuis. Misschien geeft je eigen club ook nog een blad uit. Je kunt zelf ringen bestellen. Je kunt meedoen met een tentoonstelling, waar je met je zelf gekweekte vogels misschien wel mooie prijzen wint. Zou dat niet prachtig zijn?

Toch kost het maar heel weinig per jaar.

Wil je nog meer weten?

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers wil graag antwoord geven op al jouw vragen. Schrijf daarom gerust naar:

Bonds bureau NBvV
Postbus 74
4600 AB BERGEN OP ZOOM

DE NEDERLANDSE BOND VAN
VOGELLIEFHEBBERS WENST
JE VEEL PLEZIER MET
JE KANARIE(S).

DE WATERTOEREN HARZER

en de mogelijke gevolgen

door H. Warmerdam

In het meinummer van Onze Vogels is de watertoer van de Harzer in beeld geweest. In dit artikel wil ik ingaan op de vraag, waarom deze zangstructuur is verdwenen, met daarbij de veel besproken zangtoer de koller. Een zangtoer, die in de jaren rond de laatste eeuwwisseling zoveel indruk maakte op de kwekers en waar heden ten dage nog met weemoed over gesproken wordt.

In de jaren 1914 tot 1920 zijn er nog kollerstammen geweest. Na deze periode is de toer helaas verdwenen. Een oorzaak daarvoor is nooit aangegeven. Mogelijk moeten wij het toch zoeken in de veranderingen, die in de loop der jaren bij de Harzerkweek hebben plaatsgevonden. De veranderingen op de keurlijst, waarbij bepaalde hoofdtoeren, zoals kloeken en schokkel, naar de middentoeren werden geplaatst (van 27 naar 18 punten). De waterrol verdween en werd veranderd in watertoeren 27 punten. Tevens werd de koller van de lijst geschrapt.

Deze wijzigingen hebben ertoe bijgedragen, dat de aandacht voor de kloekentoeren verminderde, waardoor deze ook in kwaliteit achteruitgingen. Dit verval was ook merkbaar bij de waterroller en de schokkel.

Verder was er een tendens ontstaan om de viertoerenvogel te creëren. Vooral in Duitsland waren er toonaangevende kwekers en keurmeesters, die duidelijk een voorkeur hadden voor de vogels zonder kloekentoeren. Ook in andere landen waren er stromingen van voor- en tegenstanders. Gelukkig hebben de specifieke kloekliebbers deze toer toch kunnen behouden.

Verder is de besluitvorming in 1922 om over te gaan tot de 90-puntengrens een blunder geweest (die in

1993 gedeeltelijk is hersteld).

De watertoeren werden als negatief ervaren en hadden een slechte invloed op de overige toeren, omdat er teveel wateraccent op de toeren zou komen. Al deze zaken hebben ertoe bijgedragen, dat er een wijziging in de structuur van de Harzerzang is gekomen.

Toch is er weer een tendens aanwezig naar veranderingen. Bij het verlaten van de 90-puntengrens is de aandacht voor de kloekentoeren weer aanwezig. Dit zal duidelijk bijdragen tot verbetering van deze toer. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de Waterslager. Na de verandering van de keurlijst in 1981, waarbij de tjokkentoer werd gesplitst in tjokken en tjokenrol, is er een duidelijke verbetering opgetreden, omdat het aantrekkelijker geworden was voor het behalen van meer punten.

Ik wil hiermee aangeven, dat door manipulatie door de kwekers veranderingen in het lied plaatsvinden. Toeren veranderen, verbeteren of verdwijnen (zoals de koller).

Wat was de koller voor een toer en welke vogels hadden het vermogen deze toer te brengen?

De fonetische omschrijving wordt verschillend weergegeven, waarbij zowel klinkers als vooral ook medeklinkers verschillend gehoord worden. Dit is op zich niet zo vreemd, want de vormen van de holrol (Harzers) en de klokkende waterslag (Waterslagers) worden ook in verschillende variaties gebracht, waarbij de vogels niet altijd dezelfde klinkers en medeklinkers gebruiken. Verder moeten we hier ook nog rekening houden met de landstaal en de dialecten van de schrijvers, waardoor de uitspraak en de spelling verschillend kunnen zijn.

Wel komt duidelijk naar voren in de beschrijving van de koller, dat men

een dubbelklank hoort; men spreekt zelfs van een drieklank. Tretter geeft de volgende fonetische omschrijving. De grondtonen zijn o, oe, u, eu, eui, ou, ui, i; de medeklinkers zijn bl, gw, kw, r, l. In deze variaties worden zowel trimulerende, stijgende en vallende vormen waargenomen. Verder wordt er gesproken over de waterkoller.

Mijn overtuiging is dan ook, dat bij de koller het wateraccent onontbeerlijk is, dus dat de watertoeren Harzer deze toer kan brengen en dat de droge holknorvogels hertoe niet in staat zijn. De bouw van het zangorgaan laat dit niet toe.

Ik sluit dan ook niet uit, als de ontwikkeling van de watertoeren Harzer zich voortzet, dat in de toekomst de koller uit deze vogels weer eens te voorschijn komt. De tijd zal het leren.

Noot:

Hartelijk dank aan alle mensen, die hebben gereageerd op het artikel van de heer H. Warmerdam op pagina 304 van Onze Vogels (juli 1994). In dit artikel was door een misverstand het woord "koller" voortdurend vervangen door "roller". Hierdoor werd het artikel voor de kenners onbegrijpelijk en verwarrend. Onze excuses hiervoor.